

Valter Milovan

Stilistička upotreba romanizama u *Libru od Joba*

Izvorni znanstveni rad

Original scientific paper

UDK 223.1<811.163.42'373.45:811.13>

811.163.42'38 Orlić, D.

811.13:811.163.42'38 Orlić, D.

SAŽETAK

Predmet ovog rada jest stilistička i jezična analiza romanizama u čakavskom prepjevu biblijske *Knjige o Jobu*. Knjigu je na jugozapadno-istarski (štakavsko-čakavski) dijalekt preveo Drago Orlić. Romanizmi u *Libru od Joba* ispitani su s etimološkog i stilističkog stajališta te su svrstani u semantička polja kako bi se rasvijetlila njihova stilska i jezična upotreba te njihovo podrijetlo.

Ključne riječi: Knjiga o Jobu, *Libar o Jobu*, Drago Orlić, romanizmi, jugozapadni istarski dijalekt, Biblija

1. UVOD

Libar od Joba (izdavač *Errata corrige*, Poreč 2012.) čakavski je prepjev biblijske *Knjige o Jobu*. Njegov prevoditelj (i izdavač) Drago Orlić književnik je i publicist, sakupljač narodne književne usmene baštine, rođen 1948. godine u selu Mandelići u općini Svetvinčenat. Predmet ovog rada jest stilistička i jezična analiza romanizama u prijevodu biblijskog *Libra od Joba*. Drago Orlić, prevoditelj, piše jugozapadno-istarskim čakavskim dijalektom. Romanizmi su ispitani s etimološkog i stilističkog stajališta te su svrstani u semantička polja kako bi se rasvijetlila njihova stilska i jezična upotreba te njihovo podrijetlo. Iako su romanizmi u njihovom pisanju odraz samog čakavskog dijalekta, pokušat ćemo potvrditi i autorsku stilogenost romanizama kod navedenog pjesnika.

Od svoje prve knjige, autorske zbirke pjesama *Če daž* (1983.) pa do zasad posljednje zbirke pjesama *Roverija* (2014.), Orlić je objavio trideset knjiga. Riječ je o osam knjiga satire, jedanaest zbirki pjesama, nekoliko prozno-poetskih zbirki, biblijskih prepjeva, libretoa, scenarija i monografija. Tako nakon zbirke *Če daž* slijede zbirke *Hip i vik* (1987.), *Groti duša zrije* (1993.), *Daž daždi miš prdi* (1998.), *Med i teran* (1999.), *Mediteranski & i @* (2002.), *Filmski versi* (2005.), *Is*tri*janci* (2005.), *Crna mačka* (2006.), *Vrime sve posoli* (2007.), *Reciklaža* (2010.), zbirka pjesama i proznih zapisa *Ispovijest jednog kinoamatera* (2010.), *Patetika depresije* (2011.) te *Roverija* (2014.). Osim

pjesničkih zbirki sakupio je zbirku istarskih praznovjernih pučkih priča *Štorice od štrig i štriguni* (1986.), zbirku narodnih ljubavnih, erotskih i bludnih pjesama *Istarski bordel muza* (2003.), *Istarske narodne poslovice* (2005.), monografiju *Srdačno vaš Poreč* (1990.), te osam knjiga satire *Lipi moji* (izdane u razdoblju od 1995. do 2009.), dvije knjige priča *Štorije od žalosti* (2007.) i *Casanovina jabuka* (2009.). Godine 2003. zajedno s Danijelom Načinovićem objavio je *Kanat vrhu svih kanti*, prijevod biblijske *Pjesme nad pjesmama* na čakavski, kojoj će se desetak godina kasnije pridružiti ovdje analizirani *Libar od Joba*.

Orlić je i suautor u nizu knjiga: *Rušnjak* (1978.), glazbenoj slikovnici *Kanat rožic, tići i sunca* (1992.), *Gradovi i obzori* (2006.), *Verši na šterni* (više godina), *FAKAT* (2001.), putopisu *U mislima čupam borove* i njemačkom prijevodu *Literarisch reisen: Istrien* (2008.), kulinarske priče *Le memorie di Papageno* (2010.). Napisao je libretoa za operu *Casanova u Istri*, koja je 2009. izvedena u HNK u Rijeci, i scenarij za dokumentarni film *La Parenzana, ili kad stignemo u Makale*. Suautor je u pet pjesničko-likovnih mapa sa slikarima Josipom Diminićem, Heddom Gärtner, Đaninom Božićem, Stankom Crnkovićem i Renatom Percanom. Pjesme su mu uvrštene u tri antologije čakavskog pjesništva te je član je istarskog ogranka Društva hrvatskih književnika.

2. LIK JOBA I KNJIGA O JOBU

Knjigu o Jobu nemoguće je datirati sa sigurnošću. Njeno se pisanje smješta između 11. i 10. st. pr. n. e. ili između 6. i 4. stoljeća prije nove ere. Arhaizmi i Jobov dugi, višestoljetni život (140 godina) ukazivali bi na to da je među arhaičnijim biblijskim knjigama. Neki je pripisuju Mojsiju, dok drugi ukazuju da je figura Joba (ako ne knjiga) postojala prije izlaska iz Egipta te da sličnih motiva i sličnih priča ima i u Egiptu, Mezopotamiji i Ugaritskom kraljevstvu (lik "pravednog patnika"), da proslov i epilog (u prozi) nisu od istog autora kao sama pripovijest (u stihovima), da se Bog naziva *Jahve* u uvodu dok je u nastavku *El, Eloah, Saddai*. Osim toga, u *Knjizi o Jobu* ima mnogo arhaičnih hebrejskih, staroarapskih, aramejskih riječi kojih nema nigdje drugdje u Bibliji, a od svih spomenutih imena ljudi u knjizi samo je *Elihu* hebrejsko (OXFORD 2011: 435). Većina se tih hebrejskih jezičnih nedoumica gubi u prijevodima na druge jezike pa tako i na *istročakavski*, kako ga je nazvao Orlić. Riječ je zapravo o jugozapadnom istarskom, štakavsko-čakavskom dijalektu, kao što o Orličevom *Libru o Jobu* piše Lina Pliško (PLIŠKO 2013: 99).

Priča o Jobu zaintrigirala je mnoge autore (kult mu je prodro na zapad još u vrijeme križarskih ratova), a sam Job osim što je postao metaforom patnika, čašćen je i kao starozavjetni svetac. U Hrvatskoj su o Jobu pisali uglavnom u teološkim časopisima i uglavnom s teološkog gledišta (npr. Antun Sović, Adrijana Lovrinčević), a jezičnim se pitanjima osim Line Pliško bavila i Antonija Zaradija-Kiš u poredbeno-jezičnoj studiji *Knjizi o Jobu u hrvatskoglagoljskoj književnosti*. Zaradija-Kiš je pisala i o mitološkim bićima (Levijatan i Behemot) koja se pojavljuju u knjizi. *Knjiga o Jobu* spominje se i u glagoljskim fragmentima (livanjskom i fojničkom) iz 14. stoljeća o kojima je pisala Marinka Šimić. Od

drugih knjiga i radova, pronalazimo i rad Hrvoja Petrušića koji će upravo na primjeru *Knjige o Jobu* ocrtati glavna obilježja René Girardova čitanja *Biblije*.

Od recentnijih književnih djela nadahnutih (Jobovom) patnjom valjalo bi izdvojiti zbirku pjesama *Job u bolnici* Tončija Petrasova Marovića iz 1992., roman *Knjiga o Jobu* Predraga Raosa iz 2012., a od drugih umjetničkih djela ili izričaja Meštrovićev kip *Job* iz 1947. te misterij *Job* istarskog skladatelja Luigija Dallapiccole iz 1950.

3. ANALIZA ROMANIZAMA

Čakavski *Libar od Joba* ima 42 poglavlja (*glave*), sveukupno 1070 redaka i (u Orlićevom prepjevju) 15186 riječi. Knjiga je pisana u stihovima, osim *Proslova* (*Glave 1 i 2*) te *Epiloga* (dio *Glave 42*), koji su u prozi. U Orlićevom prijevodu *Libra od Joba* pronašli smo 569 romanizama. Oni obuhvaćaju više područja ljudske djelatnosti i zanimanja, ljudske naravi te okoliša i prirode. U četvrtom poglavlju rasporedit ćemo ih po semantičkim poljima. Istaknut ćemo osim toga najzanimljivije romanizme: one stilski obilježene, one čija je frekvencija najviša i one specifične na neki drugi način.

3.1. NAJČEŠĆI ROMANIZMI

Ovdje valja istaknuti koji se romanizmi ponavljaju više puta. Tako se, pomalo iznenađujuće, *škuro* i *škurina* ponavljaju čak 21 put, što može upućivati na jednu od glavnih preokupacija *Knjige o Jobu*. Iznenađujuća je također, prisutnost drugih romanizama koji započinju na š. Tako su među najčešćim romanizmima još *šašin* (9 puta), *štut* (5 puta) te *štumigož* / *štumigljiv* (3 puta) i *šperanca* (3 puta).

škuro, *škurina* < mlet. *scuro* (DDV: 638), istromlet. *scuro* (VG: 990)

šašin < mlet. *sassin* (DDV: 602), istromlet. *sassin* (VG: 936)

štut < tal. *astuto* (THR: 73)

šperanca < istromlet. *speranza* (VG: 1069)

štumigljiv, *štumigož* < mlet. *stomegoso* (DDV: 706), istromlet. *stomegoso* (VG: 1096) i *stomigoso* (VG: 1096)

Osim navedenih riječi, česti su i *patimenstvo* (5 puta) te *peštati* i *speštati* (zajedno 9 puta).

patimentstvo < mlet. *patimento* (DDV: 482), istromlet. *patir* (VG: 749)

peštati < mlet. *pestar* (DDV: 496), istromlet. *pestar* (VG: 769)

Uz Boga se najčešće povezuje romanizam *forca* (25 puta). Zanimljivo je primijetiti i to da se broj romanizama u knjizi primjetno povećava kada progovori Bog. Tako u *Glavi 38* (koja je i najdulja u knjizi) nalazimo čak 43 romanizma, u odnosu na 18 iz *Glave 33* ili na desetak koliko ih najčešće ima u kraćim poglavljima. Tako Bog *zagrmi z tempurala* (u hrvatskim verzijama Šarić prevodi s *vihor* a Jeruzalemska Biblija s *oluja*), dvaput spominje *fundamente*, a i ovdje se pojavljuju *zaškuriti*, *škurina* i *šašini*. Valjalo bi još istaknuti

čakavski (i staroslavenski) lokativ *u kamerah*, metaforu *kako z maglon ufašan* te Božje "proročanstvo" *tvoji ingordi tote će se frmivati*.

forca < *forza* (DDV: 284), *forza* i *forsa* (VG: 397)

tempura < istromlet. *temporal* (VG: 1146)

fundamenti < istromlet. *fondamento* (VG: 390)

kamera < istromlet. *camera* (VG: 151), ali i *camara* (VG: 150)

ufašati < istromlet. *fassa* (VG: 360)

ingordo < istromlet. *ingordioso* (VG: 500)

3.2. OSTALE SPECIFIČNOSTI

Osim Božjeg odgovora Jobu, zanimljiv je pleonazam *raz+špalankati* u pjesničkom pitanju *Ki će njigova usta razšpalankati / kad je sve od njigovih zubi strah* (41,6) te romanizmi koji dobivaju hrvatske (čakavske) prefikse - *zameritati*, *propensati*, *spezati* i drugi.

razšpalankati < mlet. *spalancar* (DDV: 681) istromlet. *spalancheo* (VG: 1061)

zameritati < mlet. *meritar* (DDV: 412), istromlet. *meritar* (VG: 620)

propensan < mlet. *pensar* (DDV: 489), istromlet. *pensar* (VG: 759)

spezati < mlet. *pesar* (DDV: 495), istromlet. *pesar* (VG: 766)

zašparati < mlet. *sparagno* (DDV: 683), istromlet. *sparagno* (VG: 1063)

Osim toga, za istromlet. riječi *cambiar* i *controlar* u biblijskom tekstu nalazimo i nesvršene oblike *kontrolivati* (svrš. obl.: *kontrolati*) te *ganbijivati* (svrš. obl.: *ganbijati*, *gambijati*) kao i protetsko *j kod javizati*.

ganbijivati < mlet. *cambiar* (DDV: 121), *cambiar* (VG: 151)

kontrolivati < mlet. *controlar* (DDV: 193), *controlar* (VG: 247)

javizano < mlet. *avisar* (DDV: 51)

4. SEMANTIČKA POLJA

Pronađeni romanizmi pokrivaju razne kategorije: neke u većoj, a druge u manjoj mjeri. Stoga smo ih po uzoru na upitnik iz *Atlasa istriotskih govora* Gorana Filipija i Barbare Buršić Giudici (FILUPI I BURŠIĆ-GIUDICI 1998: 19) svrstali u petnaestak semantičkih polja. Kategorijama iz atlasa pridodani su još *Društvo i rad*, *Osjećaji*, *Glagoli radnje* i *Ostalo*.

Semantičko polje	Zastupljenost romanizama	
vremenske prilike	10	(1,76%)
geomorfologija	12	(2,1%)
običaji i institucije	10	(1,76%)
tijelo i osjetila	20	(3,51%)
opažaji i utisci	73	(12,83%)
vrijeme i kalendar	1	(0,18%)
život, brak i obitelj	6	(1,05%)
dom i posjed	36	(6,33%)
odjeća i pribor	3	(0,53%)
hrana i piće	2	(0,35%)
životinje	4	(0,7%)
poljoprivreda i stočarstvo	30	(5,3%)
samoniklo bilje	-	-
društvo i rad	72	(12,65%)
osjećaji i vrline, mane	52	(9,14%)
radnje	200	(35,15%)
ostalo (prilozi i sl.)	38	(6,68%)

Iako je riječ samo o romanizmima u tekstu pa slika ne može biti potpuna i zaokružena, bitno je i ono čega nema u tekstu - pomanjkanje samoniklog bilja upućuje zapravo na pomanjkanje *ikakvog* bilja – spomenute su samo *ulika* i *palma*, nekoliko puta se spominje *cok* (deblo), ali se mnogo više spominju *grote* i *sablun* (pijesak), što može upućivati i na pustinjски (zapravo, vjerojatnije stepski) krajolik, ali i na esencijalnost teksta u kojem bilje, nazivi za odjeću, hranu i piće nisu važni. Isto tako, vrijeme i kalendar gotovo da ne bilježi riječi što upućuje na pomanjkanje vremenskih koordinata u tekstu koji je izuzetno star i izvan vremena.

Veći je broj riječi pronađen za tijelo i osjetila (20) te dom i posjed (36). Među njima je i romanizam *kunfin* koji je vrlo čest i u istarskoj stvarnosti. Osim njega ima još izraza koji su uspješno približeni tradicionalnom istarskom načinu života (npr. usporedba *kako cok kad skopaš* u 19,10), vezanih ponajviše uz poljoprivredu. U poljoprivrednu terminologiju ubrojili smo i riječi koje se u širem smislu upotrebljavaju (*kadine*, *špag*), ali nalazimo također *žurnadu* i *torač* koji se u opisu siromaha koji "po tuđem polju pabirče" dobiva melodiozno istarsko ruho, uz aliteraciju kakve nema na tom mjestu u standardnoj hrvatskoj verziji:

*Po tujoj njivi palickaju
od porednega grojze zoblju (...)
Oni torač za ulje nimaju;
u bačvi grojze peštaju, a žežu žežaju.*

Razumljivo, najviše riječi nalazimo u kategoriji glagola (200) te prilozima (38) poput *almeno*, *magari*, *forši*, *stešo*, *jušto*, *alora*, *anke* i *nanke*. Najzanimljiviji među njima i danas relativno najrjeđi je *pur*.

pur < mlet. *eppure* (THR: 296)

5. STILISTIČKA ANALIZA

Među raznim jezičnim osobitostima koje primjećujemo u Orličevom prepjevu *Libra o Jobu* valja izdvojiti ponavljanje riječi *škurina* koja, na taj način, postaje pravi motiv u pjesmi. Također, kao najprisutnije stilske figure u pjevanju, valja spomenuti brojna retorička pitanja i anafore.

5.1. MOTIV ŠKURINE

Škurina se u knjizi ističe kao glavna preokupacija - ponajprije Joba, a zatim još više Elifaza, Bildada i Sofara. Prema kontekstima u kojima je spomenuta, *škurinu* bi mogli protumačiti kao metaforu za zaborav i napuštenost od Boga. Više nego Sotona, *škurina* je ta koja se Jobovim prijateljima čini u opoziciji s Bogom te ne mogu prihvatiti činjenicu da je Job pravedan, a u Božjoj nemilosti. (Riječ *Bog* te u manjoj mjeri *Gospodin* i *Svevišnji* pojavljuju se 157 puta, *Sotona* samo devet puta.)

Prve Jobove riječi nakon Božje kazne (glava 3) govore odmah o mraku:

*Oj, ne bi bilo dana kad san se rodija
ni noći: 'Sin se je rodija' u koj je javizano.
U črnu škurinu neka se ti dan privrgne! (...)
Škuro i hlad smrtni za njega se grabili
cilega da bi ga noć pokrila,
pomrčine ga po nebu zadržle.*

Škurinu nalazimo u stihovima o kazni i zlu, zatim izgubljenosti i naravno noći:

Bog pušta da smutljivci *usrid bilega dana u škurinu zapadu* (5,14), *On u dimbini kraj škuren najde* (10,22), a poglavari *neka po škuren prez videla pipaju* (12,25).

Razbojnik se *ne nadija da će škurina na svitlo zaj* (15,22), *on škurega zamaknuti se neće* (15,30). U svom drugom odgovoru Sofar tvrdi da čovjeka *kamo god da se ubrne strah ga kumpanja, sve škurine ga ubajdu* (20,26), str 65. I Elifaz kaže: *Svitlo ti se je u škuro privrglo... dablje vode te na dno potišu*.

U zanimljivom obratu, za nesretnog Joba noć odnosno smrt postaje dan, a *škurina* ostaje metafora za nesreću: *Za me se noć u dan premeće, / već blizu je svitlo ča škurinu goni.*

*(...) prije nego pojden za nikad se ne vrnuti,
u črnu zemlju, zemlju hlada smrtnega,
u zemlju guste škurine,
kadi je videlo najškurijoj noći spodobno.
Kadi zlo navik gospodari. (10,21-22)*

U suprotnosti sa *škurinom* stajala bi Božja *forca* koja se tekstu ponavlja čak 25 puta. Job kaže da *z svojoj forcon on more ukroti* (26,12), a Elihu govori Jobu kako je *u svojoj forci Bog uzvišen* (36,22), da se *slava Boga u forci se ubahiža* (37,22) te upućuje na pravi izvor njegove snage:

*Bog je svemoguć, kativerije nima,
u njigoven razumu je sva forca njigova.*

Čak i kada ta snaga pripada nekom drugom, ona je odraz božanskog, kao što sam Jahve kaže Jobu:

*Ča si ti konju forcu da,
ča si mu ti vrat z grivon polipša? (39,19)*

5.2. RETORIČKA PITANJA

Knjiga o Jobu, a ponajviše Jahvin govor iz *Glava 38-41*, pun je retoričkih pitanja. Prve riječi koje Jahve izgovara kada *zagrmi z tenpurala* upravo su retorička pitanja, te ih do kraja njegova govora (monologa) ima gotovo pedeset. Gotovo sva ta pitanja imaju argumentativnu funkciju – ističu argumente kojima uvjerava Joba i ostale u svoju svemoć, proglašujući se onim koji drži čitav svijet i upravlja gotovo svime u prirodi. On je Zemlji *delo fundamente*, on je prvi *kantun uzida*, on je *kunfine šalda i sve portune zakračuna*.

Drugim retoričkim pitanjima Jahve želi dokazati nemoć ljudi / Joba (*Ča moreš ti z kadinami zvizde vezati / i Orionu spone vrci... Ča forši ti zakone nebeske poznaš / da po njima red na zemlji delaš... Ča si ti konju forcu da / ča si mu ti vrat z grivon polipša?*). Upravo taj niz tih retoričkih pitanja, kako primjećuje i *William H. Shea* u *Stvaranje - Biblijski pogledi* (2002.), tjera Joba da u 42. poglavlju zaključí: *Forca tvoja kraja nima / ja znan, ča napensaš, to učinit moreš*, te se i on, u duhu Božjeg govora, izražava još jednim retoričkim pitanjem:

*Ki je ti, ki z besidami priz pameti
Božje pensire more zaškuriti?*

Među tolikim *argumentatio* retoričkim pitanjima, uvuklo se i jedno blisko izrekama ili poslovicama kada Jahve na početku glave 40 Jobu kaže: *Ki se z Jakin kara, će li ga ča navaditi?* Retoričkih pitanja koje služe samo kao ukras ili koja izražavaju *dubitatio* u Jahvinom govoru nema. Elemente *dubitatio* možemo pronaći ranije u tekstu kada se Job pred Elifazom pita: *ko govorin, patimenstvo ne upuhnen / će li mi pasati, ko umuknen?* (16,6) ili *Sriću moju, će li ki kad viti?* (17,15).

5.3. PONAVLJANJA: ANAFORE I IZOKOLONI

Knjiga o Jobu je visoko retorična te je osim figura pjesničkih pitanja prepuna anafora, izokolona, trikolona i ponavljanja različitih vrsta. Govoreći o anaforama, možemo razlikovati tzv. 'dodirne' anafore od anafora s ponavljanjima na udaljenosti:

*Ča san na zlato nadanja svoja vrga,
i zlatu 'Spasenje moje!', reka.
Ča svojoj velikoj kmeštini san se veselija
i bogatstvu ča je moja ruka prikurala.
Ča se, gledajući sunce kako sviti
i kako misec svitli po nebu bordiža...(31,24-26).*

Broj ovakvih anafora koje se provlače kroz knjigu otprilike je jednak broju 'dodirnih' anafora:

*da bi jalovu pustoš natopija,
da bi u baredu trava niknula? (38,27).*

Česti su izokoloni i anafore, ovdje istaknuti u istom primjeru:

*Ko se nagne na hižu, ona mu se lela
ko je i šupuntana, ona mu se zruši. (8,15).*

Čini se da sva ponavljanja imaju funkciju veličanja Božje moći, čak i kada se govori o Jobovoj patnji.

5.4. OSTALO

Visoko poetični biblijski tekst dobio je u Orliču vrsnog prevoditelja koji je poetičnosti biblijske situacije (koja u Bibliji uopće nije pravilo) *Joba patnika* veličanstveno doprinio izborom leksika i čitavim nizom aliteracija koje izviru iz čakavskog teksta: tako je bezbožnikovo ufanje kao *pauhova paučina* (8,14), bezbožnik je *žile svoje mriž grote je zapleja / iz žive grote forcu cika, šatori od šašini neće više biti* (8,22), a u 25,6 nalazimo aliteraciju glasa č i etimološku figuru:

*A kamo čovik, ča smo črv je ili sin čovikov
ki samo črv od črva more biti?*

Valja tako istaknuti neke manje očite ali ipak zanimljive pojave u tekstu, kao na primjer unutarnju rimu *žuku-muku* zajedno s aliteracijom glasa u: *Ruka ka me udre, žuku muku u meni zbudi*, te (iako nije romanizam) čakavsku onomatopejsku riječ za *njrčati* ('režati') koju je prevodeći (hrvatski: *prijeteći, na mene usta razvaljuju*) uklopio u stih *njrče na me, na lice mi z zubi žišu* (16,10). Prijevod se čini izuzetno uspješim upravo zbog povezivanja biblijske sredine sa onom istarskom. Kao što je i sam Orlić u predgovoru napisao:

S odabranim djelom moram steći iskonsku bliskost, po mogućnosti vidjeti Istru, pretke, slutiti kamen i crvenu zemlju, prošlost.

Čini se da su se zemlja pravednika Joba i pjesnika Orlića ovaj put uspješno preklapale - u prevoditeljevoj, a i u čitateljevoj vizuri.

ZAKLJUČAK

Čakavski prepjev *Libar od Joba* umjetničko je djelo visoke kvalitete. Orlić je svojim poetskim zamahom od teksta koji je uzvišen ali i esencijalan u svojoj provedbi, stvorio djelo koje naprosto plijeni ljepotom izraza. Posebno mjesto u njegovoj umjetničkoj prerađbi zauzimaju romanizmi koji su ponekad neizbježni jer u čakavskom govoru nema druge riječi, a ponekad je riječ o pomno biranim stilemima. Razlozi ovakva razmještaja romanizama u djelu leže u tome što je unatoč duhovnoj tematici, velik dio riječi u djelu vezan je za pojmove iz svakodnevnog života istarskog čovjeka (poljoprivrede, stočarstva, prirode), a ta su područja ozračena venecijanskim/talijanskim leksikom.

Orlić je najviše romanizama upotrijebio iz sfere opažaja i utisaka (73), društva i rada (71) te iz sfere emotivnosti likova (52). Od njih veći je broj romanizama upotrijebio za opisivanje radnji (200).

Osim stilističke analize, u radu su istaknute i etimologije riječi koje se najviše upotrebljavaju, od kojih je *škurina* (tama) i jedan od osnovnih motiva u djelu.

RIASSUNTO

Il tema di questo lavoro è l'analisi stilistica e linguistica dei romanismi nella versione ciakava del *Libro di Giobbe*. Il libro è stato tradotto nel dialetto ciakavo sud-istriano (*štakavsko-čakavski*) dal poeta Drago Orlić. I romanismi nel *Libro di Giobbe* sono stati analizzati dal punto di vista etimologico e dal punto di vista stilistico e sono stati classificati in campi semantici per far luce sul loro stile.

Parole chiave: *Libro di Giobbe*, Drago Orlić, romanismi, dialetto ciakavo, Bibbia

LITERATURA

GHIAZZA I NAPOLI 2007

Silvana Ghiazza, Marisa Napoli, *Le figure retoriche*, Zanichelli, Bologna 2007.

KATNIĆ-BAKARČIĆ 2001

Marina Katnić-Bakarčić, *Stilistika*, Ljiljan, Sarajevo 2001.

FILIP I BURŠIĆ-GIUDICI 1998.

Goran Filipi, Barbara Buršić-Giudici, *Istriotski lingvistički atlas*, ZUM, Pula 1998.

LISAC 1996

Josip Lisac, *Hrvatski dijalekti i jezična povijest*, Matica hrvatska, Zagreb 1996.

ORLIĆ 2012

Orlić, Drago, *Libar od Joba*, Errata corrige, Poreč 2012.

OXFORD 2011

The Oxford Encyclopedia of the Books of the Bible, Oxford University Press, 2011., str. 435.

PLIŠKO 2013

Lina Pliško, "*Istročakavština*" Orlićeva prijevoda *Libra o Jobu*, *Croatica et Slavica Iadertina*, br. 9, Zadar 2013., str. 99-110.

Kratice rječnika:

DDV

Giovanni Boerio, *Dizionario del dialetto veneziano*, Giunti, Firenze 1998. (reprint iz 1856.)

DELI

Manlio Cortelazzo, Paolo Zolli, *Il nuovo Etimologico. Dizionario etimologico della lingua italiana*, Zanichelli, Bologna 1999..

VG

Enrico Rosamani, *Vocabolario giuliano*, Cappelli, Bologna 1958

THR

Mirko Deanović, Josip Jernej, *Talijansko-hrvatski rječnik*, Školska knjiga, Zagreb 1997.